

HOTĂRÂRE

12 mai 2022

Nr. X/2

mun. Chișinău

Cu privire la audierea Raportului privind activitatea Academiei de Științe a Moldovei în anul 2021

În conformitate cu prevederile art. 64 lit. 1) al Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (republicat) și cu pct. 7 din Statutul Academiei de Științe a Moldovei, aprobat de Adunarea Generală a AȘM prin Hotărârea nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare), în cadrul Sesiunii a X-a a Adunării Generale a AȘM din 12 mai 2022 a fost audiat *Raportul privind activitatea Academiei de Științe a Moldovei în anul 2021*, prezentat de dr. hab. Liliana Condraticova, secretar științific general al AȘM.

În urma examinării raportului audiat și a luărilor de cuvânt pe marginea acestuia ale membrilor Adunării Generale a AȘM, Adunarea Generală a Academiei de Științe a Moldovei
A CONSTATAT:

Academia de Științe a Moldovei își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Codul cu privire la știință și inovare nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (republicat), Statutul Academiei de Științe, aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Adunării Generale a AȘM nr. 1/2 din 24 ianuarie 2019 (modificat), alte acte normative, tratate internaționale la care Republica Moldova a aderat.

Pandemia COVID-19, declanșată încă în martie 2020, a condiționat schimbarea paradigmei de activitate a AȘM și pentru anul 2021. În pofida acestor circumstanțe, Academia de Științe s-a axat pe consolidarea comunității academice și susținerea domeniilor actuale de cercetare și inovare, și-a concentrat eforturile pe dezvoltarea științei și utilizarea eficientă a resurselor financiare, promovarea imaginii Academiei de Științe a Moldovei pe plan național și internațional, inclusiv printr-o serie de acțiuni prilejuite de cea de-a 60-a aniversare de la fondarea AȘM și împlinirea a 75 de ani de la crearea primelor institute de cercetare de tip academic.

În conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare din 2004 (republicat) Academia de Științe exercită rolul de **consultant strategic al Guvernului**, supunând procesului de avizare proiectele de acte legislative ce se referă la domeniile cercetării și inovării. Ca urmare a examinării raportului privind starea științei și inovării în Republica Moldova pentru anul 2021, AȘM a venit cu propuneri de completare suplimentară a proiectului pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare nr. 259 din 15 iulie 2004 (republicat); precum și de modificare și

completare a Metodologiei de finanțare instituțională a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării (HG nr. 53 din 05.02.2020). Prin colaborare cu alte subdiviziuni, a fost avizat Proiectul de Hotărâre de Guvern pentru modificarea anexelor nr. 1 și nr. 2 la HG nr. 382/2019 pentru aprobarea metodologiei de finanțare a proiectelor din domeniul cercetării și inovării. De menționat că prin Hotărârea Guvernului nr. 267 din 20.10.2021 („Monitorul Oficial” nr. 256-260/520 din 22.10.2021) pentru modificarea anexelor nr. 1 și nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 382/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării (cu avizarea pozitivă și susținerea de către ANCD, AȘM, instituții de cercetare), lista proiectelor finanțate de la bugetul de stat a fost extinsă cu următoarele tipuri: proiecte de inovare, precum și proiecte pentru tinerii cercetători, proiecte pe probleme de interes stringent, proiecte pe domeniile specializării inteligente, proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii din domeniile cercetării și inovării. De asemenea, au fost examinate și avizate Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pentru anii 2021–2024; Proiectul de lege privind fondarea Parcului Național „Nistru de Jos”; Proiectul Decretului Președintelui Republicii Moldova cu privire la aprobarea semnării Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea RM în Programul-cadru al Uniunii Europene pentru Cercetare și Inovare „Orizont Europa” pentru perioada 2021–2027; Proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea cerințelor privind echivalența controalelor selecțiilor conservate, comercializarea soiurilor și varietăților primitive și agricole; Proiectul de lege privind modificarea Legii nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat ș.a.

O altă atribuție a AȘM se referă la organizarea audierilor publice pe probleme de interes național. Audierile publice se desfășoară de către Secțiile de științe ale AȘM în conformitate cu prevederile *Codului cu privire la știință și inovare* al Republicii Moldova nr. 259 din 15 iulie 2004 (republicat). În anul 2021 audierile publice ale rezultatelor proiectelor științifice de cercetare s-au desfășurat în conformitate cu *Instrucțiunea cu privire la audierea publică a rezultatelor din cadrul proiectelor de cercetare și inovare*, aprobată de ANCD în coordonare cu AȘM (prin Ordinul nr. 105 din 7 decembrie 2020), precum și cu criteriile de evaluare a rapoartelor științifice privind implementarea proiectelor de cercetare. Rezumatele rapoartelor conform *Instrucțiunii*, precum și avizele consultative ale Secțiilor de științe, au fost publicate pe pagina web a AȘM. Pentru directorii de proiecte a fost actualizat modelul de prezentare a rezultatelor obținute, iar pentru experți a fost perfectată Fișa de evaluare. Pe parcursul anului 2021 AȘM a organizat procesul de audiere publică a rezultatelor cercetării de patru ori, examinând diferite tipuri de proiecte. În total, au fost audiate 208 proiecte științifice ale rapoartelor: 20 finalizate în anul 2020 (12 bi- și multilaterale și 8 de inovare și transfer tehnologic); 22 de oferte de soluții de cercetare-inovare privind combaterea și atenuarea impactului pandemiei COVID-19, finalizate în 2021, și 166 de Programe de Stat.

La 17 februarie 2021 Secțiile de științe au organizat audierile publice ale celor 12 rapoarte ale proiectelor bi- și multilaterale, finalizate în 2020, dintre care patru au fost audiate la Secția Științele Vieții și opt – la Secția Științe Exacte și Inginerești, dintre care două proiecte din cadrul ERA. Net și WaterWorks 2015.

Pentru prima dată, proiectele de inovare și transfer tehnologic finalizate în anul 2020 au fost examinate în ședința unei comisii mixte a AȘM și ANCD. În conformitate cu punctul 13 al *Instrucțiunii privind raportarea finală a implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării*, în ședința din 19 februarie a Comisiei de audiere a rapoartelor finale privind implementarea proiectelor de transfer tehnologic, constituite prin Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 10 din 2 februarie 2021 în cadrul AȘM, în comun cu ANCD au fost audiate public 8 proiecte

de inovare și transfer tehnologic: patru din domeniul tehnologiilor agricole și al produselor alimentare și patru din domeniul micro-radioelectronicii și tehnologiilor de prelucrare a materialelor.

Între 16 septembrie și 5 octombrie 2021, în cadrul Secțiilor de științe ale AȘM au fost organizate audierile publice ale rezultatelor implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării, obținute în cadrul ofertelor de soluții de cercetare-inovare privind combaterea și atenuarea impactului pandemiei COVID-19. Proiectele s-au desfășurat în perioada 1 iulie 2020 – 30 iunie 2021. În total, membrii Secțiilor de științe au audiat 22 de proiecte, dintre care 9 proiecte la Prioritatea *Sănătate*, 2 proiecte – Prioritatea *Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor*, 10 proiecte – Prioritatea *Provocări societale* și un proiect la Prioritatea *Competitivitate economică și tehnologii inovative*.

În perioada 29 noiembrie – 10 decembrie 2021, în ședințele comune ale Senatelor universităților/Consiliilor științifice și Adunărilor generale ale Secțiilor de științe ale AȘM au avut loc audierile publice ale rapoartelor științifice anuale privind implementarea proiectelor din cadrul Programelor de Stat (etapa anului 2021). Au fost audiate 166 de proiecte: 40 la prioritatea strategică *Sănătate*, 26 de proiecte la prioritatea *Agricultură durabilă, securitatea alimentară și siguranța alimentelor* și 20 la prioritatea *Mediu și schimbări climatice*; 45 de proiecte la prioritatea *Provocări societale* și 29 de proiecte la prioritatea *Competitivitate economică și tehnologii inovative*. AȘM a organizat, la 20 decembrie, o conferință de presă în cadrul căreia au fost prezentate totalurile audierilor publice.

Raportul asupra stării științei. În conformitate cu prevederile *Codului cu privire la știință și inovare* și ale Statutului AȘM, Academia de Științe elaborează și prezintă anual, până la data de 15 mai, Raportul asupra stării științei, care reflectă politicile elaborate și modul de implementare a acestora la nivel național. AȘM este responsabilă de evaluarea calității, valorii teoretice și aplicative a rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectelor naționale și internaționale cu finanțare de la bugetul de stat. Raportul asupra stării științei a reflectat realizările atinse în anul 2020 de știința din Republica Moldova și dinamica dezvoltării științei, fiind examinate în total 187 de rapoarte științifice. În raport au fost reliefate problemele principale din domeniu, oferind date și informații necesare pentru eficientizarea colaborării între știință, stat, economie, societate, educație în așa fel, încât știința autohtonă să poată răspunde provocărilor actuale și viitoare pentru a deveni competitivă și să se dezvolte în beneficiul societății. Raportul asupra stării științei a fost prezentat de acad. Ion Tighineanu, președinte al AȘM, în cadrul Sesiunii a VIII-a a Adunării Generale din 14 mai 2021. Raportul audiat și aprobat prin Hotărârea Adunării Generale nr. VIII/1 din 14.05.2021 a fost transmis Guvernului și Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.

Organul reprezentativ și suprem al AȘM este **Adunarea Generală**, constituită în cadrul sesiunii I a Adunării Generale din 24 ianuarie 2019. La finele anului 2020, Adunarea Generală a AȘM includea 113 membri: 42 de academicieni, 27 de membri corespondenți și 44 de dr. hab. și dr. în științe, aleși prin concurs. Către 31 decembrie 2021, Adunarea Generală includea 105 membri: 40 academicieni (SȘV – 16, SȘEI – 14, SȘSEUA – 10); 21 de membri corespondenți (SȘV – 8, SȘEI – 7, SȘSEUA – 6) și 44 de membri desemnați de Secțiile de științe, câte 15 în SȘV și SȘE și 14 în SȘSEUA.

În anul de referință, au fost convocate 3 sesiuni ale Adunării Generale care, în legătură cu situația epidemiologică din țară, s-au desfășurat preponderent în regim online, cu utilizarea platformei de comunicare ZOOM. La **sesiunea a VI-a** din 16 februarie 2021 s-a discutat subiectul *modificărilor și completărilor la Statutul AȘM* (raportor mem. cor. Svetlana Cojocaru,

vicepreședinte al AȘM, conducător al grupului de lucru). La 18 martie 2021 a avut loc **Sesiunea a VII-a, având pe agendă** audierea și aprobarea rapoartelor privind activitatea Secțiilor de științe ale AȘM în anul 2020 (raportori - conducătorii Secțiilor de științe ale AȘM, vicepreședinți ai Academiei de Științe a Moldovei). La 14 mai 2021 a fost **convocată Sesiunea a VIII-a**, pe agendă fiind incluse două chestiuni: *Cu privire la audierea și aprobarea Raportului asupra stării științei în Republica Moldova în anul 2020, elaborat în conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare; Cu privire la audierea Raportului de activitate al Academiei de Științe a Moldovei în anul 2020.*

Adunarea membrilor titulari și membrilor corespondenți este formată din membrii titulari și membrii corespondenți ai celor trei Secții de științe. La 31 decembrie 2020 includea 69 de persoane, dintre care 6 doamne – 2 membri titulari și 4 membri corespondenți, ar la 31 decembrie 2021 – 61 de persoane: 40 de academicieni și 21 membri corespondenți. În anul de referință, **Sesiunea a I-a a Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți** ai AȘM a fost convocată la 28 mai 2021, fiind aleși trei membri de onoare ai AȘM: prof. Randy Schekman, Laureat al Premiului Nobel în Medicină (2013), înaintat de Secția Științe ale Vieții; dr. ing. Dumitru-Dorin Prunariu, membru de onoare al Academiei Române, înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești; Alexandru Samoilă, dirijor, artist al poporului, Laureat al Premiului Național, Cavaler al „Ordinului Republicii”, înaintat de Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte.

Organul executiv al Academiei de Științe a Moldovei – **Prezidiul AȘM** a fost constituit în anul 2019, în următoarea componență: președinte al AȘM acad. Ion Tighineanu, vicepreședinte mem. cor. Svetlana Cojocaru, conducător al Secției Științe Exacte și Inginerești; vicepreședinte acad. Boris Gaina, conducător al Secției Științe ale Vieții; vicepreședinte mem. cor. Victor Moraru, conducător al Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte; secretar științific general dr. hab. Liliana Condraticova. Pe parcursul anului 2021, a fost asigurat procesul organizatoric a 58 de ședințe ale Prezidiului AȘM, la care au fost abordate aproximativ 205 subiecte și aprobate 400 de hotărâri. Au fost puse în discuție diferite subiecte ce țin de activitatea Academiei de Științe a Moldovei în legătură cu aprobarea, avizarea unor acte normative, regulamente, gestionarea patrimoniului AȘM, activitatea financiar-economică, organizarea și desfășurarea evenimentelor, organizarea „Săptămânii științei”, modificarea fișelor de raportare ale membrilor AȘM, acordarea distincțiilor AȘM, audierile publice ale rapoartelor științifice, distribuirea gratuită a revistei „AKADEMOS”; modificarea Regulamentului cu privire la decernarea Premiilor AȘM (în redacție nouă), aprobarea listei nominale a laureaților Premiilor AȘM, precum și subiecte ce țin de activitatea curentă a AȘM. Documentele cu privire la activitatea AȘM au fost arhivate, Arhiva Prezidiului AȘM aflându-se în gestiunea Secției management academic și relații externe a Aparatului administrativ al Prezidiului AȘM. Rapoartele secțiilor aparatului administrativ al Prezidiului AȘM și ale Secției Teritoriale Nord (cu sediul la Bălți) au fost audiate și aprobate în ședința Prezidiului din 3 februarie 2022.

Concursul Premiilor Academiei de Științe a Moldovei pentru realizări științifice valoroase. În 2021 concursul Premiilor AȘM pentru rezultate științifice valoroase obținute în anii 2019–2020 s-a desfășurat sub semn aniversar. Concursul a fost inițiat prin Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 300 din 3 august 2021, pe domeniile științe ale vieții, științe exacte și ingineriești. Comisia a avut drept reper Regulamentul privind acordarea Premiului AȘM, aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 298 din 30 iulie 2021, care a exclus Fișa de autoevaluare a candidaților, accentul principal fiind pus pe calitatea rezultatelor științifice obținute, valoarea

teoretică și aplicativă a cercetărilor, noutate și originalitate, aspecte analizate în condiții de confidențialitate a expertizei. În conformitate cu Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 361 din 4 noiembrie 2021, au fost aprobate rezultatele Concursului pentru decernarea premiilor AȘM pentru rezultate științifice valoroase obținute în anii 2019–2020 în următoarele domenii științifice (științe ale vieții, științe exacte și ingineresti), Premiul pentru tineri cercetători, precum și Premiul pentru promovarea științei în mass-media în anul 2020:

Premiul „Alexandru Ciobotaru” în domeniul biologie și ecologie a fost decernat grupului de cercetători ecologiști de la Institutul de Ecologie și Geografie în următoarea componență: Anatolie Tăriță, dr. în științe biologice; Maria Sandu, dr. în științe chimice; Raisa Lozan, dr. în științe chimice; Elena Moșanu, dr. în științe chimice; Nina Liogchii, dr. în științe biologice, pentru ciclul de lucrări „Starea ecologică a componentelor de mediu din teritoriul Ariilor Naturale Protejate de Stat”;

Premiul „Nicolae Gărbălău” în domeniul chimie a fost conferit dlui Gheorghe Duca, academician, dr. hab. în științe chimice, profesor universitar (Institutul de Chimie) pentru ciclul de lucrări „Redox procese în sisteme acvatice”;

Premiul „Constantin Țîbîrnă” în domeniul medicină a fost decernat dlui Emil Ceban, dr. hab. în științe medicale, prof. unv. (Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”) pentru ciclul de lucrări „Litiază urinară – o provocare a medicinei contemporane”;

Premiul „Andrei Ursu” în domeniul agricultură a fost conferit dlui Boris Boincean, dr. hab. în științe agricole (ICCC „Selecția”) pentru monografia „Farming the Black Earth Sustainable and Climate-Smart Management of Chernozem Soils”;

Premiul „Boris Lazarenko” în domeniul inginerie a fost decernat dlui Valentin Oleșciuk, dr. hab. în științe tehnice (Institutul de Energetică) pentru ciclul de lucrări „Novel Schemes, Techniques and Algorithms of Synchronous Space-Vector Modulation for Control of Power Converters”;

Premiul „Vsevolod Moscalenco” în domeniul fizică a fost conferit dlui Serghei Ostrovschi, dr. hab. în științe fizico-matematice, conferențiar cercetător (Institutul de Fizică Aplicată) pentru ciclul de lucrări „Studiul proceselor ce guvernează comportamentul compușilor care conțin ioni de Co, ce pot fi utilizați în electronica moleculară”;

Premiul „Vladimir Andrunachievici” în domeniul matematică și informatică a fost decernat dlui David Ceban, dr. hab. în științe fizico-matematice (Universitatea de Stat din Moldova) pentru ciclul de lucrări „Sisteme dinamice neautonome și aplicațiile lor”;

Premiul „Valeriu Canțer” pentru tineri cercetători a fost conferit dlui Roman Rusnac (Universitatea de Stat din Moldova) pentru ciclul de lucrări „Materiale inovative cu potențial biologic”;

Premiul pentru promovarea științei în mass-media în anul 2020 a fost conferit dnei Tatiana Fișer (Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”).

Ceremonia de decernare a Premiilor Academiei de Științe a Moldovei s-a desfășurat în ședința solemnă a Adunării Generale a AȘM din 10 noiembrie, consacrată Zilei Internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare.

Cu referire la alte tipuri de concursuri, menționăm că, în conformitate cu Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 424 din 22 decembrie 2021, a fost anunțat concursul privind selectarea candidatului la funcția de membru al Consiliului Superior al Procurorilor din rândul societății civile, desemnat de către AȘM, prelungit pentru anul 2022.

Totodată, în ședința din martie 2021 a Comisiei de concurs a celor trei Academii de Științe, a fost decisă acordarea Premiilor celor trei academii – Academia Națională de Științe a Ucrainei (responsabilă de organizarea concursului), Academia de Științe a Republicii Belarus și Academia de Științe a Moldovei pentru rezultate științifice pentru anul 2020. Premiul a fost conferit cercetătorilor din Republica Moldova: Mircea Baznat, dr. în științe fizico-matematice, cercetător științific superior la Institutul de Fizică Aplicată, pentru ciclul de lucrări „Studiul proprietăților materiei nucleare la acceleratoarele de protoni și nuclee”, Natalia Kazak, dr. în științe tehnice, cercetător științific, și Sergiu Ivașcu, dr. în științe tehnice, cercetător științific superior la IFA, pentru ciclul de lucrări „Tehnologii inovative de performanță ridicată pentru formarea mecano-fizico-chimică de precizie a suprafeței pieselor: metode de prelucrare și control”.

Structura Aparatului administrativ al Prezidiului include secții, servicii și este aprobată de către Prezidiul AȘM.

Managementul și eficiența utilizării mijloacelor financiare în anul 2021 la AȘM. Secția finanțe, buget și analiză economică a Aparatului administrativ al Prezidiului este responsabilă de planificarea economico-financiară a mijloacelor bănești și asigurarea înregistrării cronologice a operațiunilor economico-financiare, controlul sistematic asupra mersului executării de casă a bugetelor, asupra integrității resurselor bănești și valorilor materiale. Secția efectuează managementul privind utilizarea resurselor materiale și financiare ale AȘM; elaborează și prezintă Ministerului Finanțelor propuneri pentru prognoza pe termen mediu a resurselor financiare pe domeniu, a planurilor strategice de cheltuieli pe termen mediu; prezintă propuneri la elaborarea proiectului bugetului de stat anual pentru AȘM; verifică utilizarea corectă a mijloacelor în corespundere cu creditele deschise și destinația lor conform devizelor de cheltuieli aprobate ș.a. În secție, în anul 2021, au activat 6 persoane care, conform fișelor de post, au în sarcină 107 obiective individuale pentru asigurarea bunei funcționări economice și financiare a AȘM.

În conformitate cu Legea bugetului de stat pentru 2019 nr. 303 din 30.11.2018, art. 58 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014, Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 208 din 24.12.2015 privind *Clasificația bugetară și a repartizării bugetului Academiei de Științei a Moldovei pe funcții, programe, activități și organizații din cadrul AȘM*, Prezidiul AȘM a aprobat, la 12 ianuarie 2021, bugetul AȘM pentru anul 2021.

Limitele de resurse și cheltuieli pentru AȘM pe sectorul „Știință și inovare” în anul 2021 au constituit: aprobat – 19 mil. 763,2 mii lei, precizat – 20 mil. 618,9 mii lei;

- cheltuielile din resurse generale, aprobat – 18 mil. 338,2 mii lei, precizat – 17,0 mil. 058,2 mii lei;

- cheltuieli din veniturile colectate din surse interne, aprobat – 1 mil. 50,0 mii lei, precizat – 3 mil. 50,0 mii lei, executat – 3 mil. 21,0 mii lei;

- venituri și cheltuieli din proiecte finanțate din surse externe, aprobat – 375 mii lei, precizat – 510,7 mii lei, executat – 132,2 mii lei.

Total: executat cheltuieli – 17 mil. 257,0 mii lei.

Misiunea de audit a AȘM, realizată de Curtea de Conturi în anul 2021. În baza Programului activității de audit al Curții de Conturi (CC), misiunea de audit a fost realizată la Academia de Științe a Moldovei. La 17 iunie 2021 a avut loc ședința publică a CC în cadrul căreia au fost discutate rapoartele financiare ale AȘM, încheiate la 31 decembrie 2020, fiind emisă Hotărârea nr. 25 din 17 iunie 2021. Prin Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 238 din 09.07.2021 s-a

aprobat Planul de acțiuni în vederea realizării recomandărilor Curții de Conturi. Prin Hotărârea Prezidiului nr. 335 din 24 septembrie 2021 a fost formată comisia de transmitere a terenurilor proprietate de stat din gestiunea AȘM în gestiunea Agenției Proprietății Publice. Cu referire la infrastructura rețelelor electrice cu stațiile de transformare (situată în mun. Chișinău în perimetrul străzilor Academiei – Gh. Asachi – Hîncești), problema transmiterii acestor bunuri din administrarea Academiei de Științe a Moldovei urmează a fi soluționată în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării care exercită funcția de fondator al instituțiilor publice respective. În colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării, prin Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 240 din 20.07.2021 a fost formată comisia de transmitere a investițiilor capitale obiect „Liceul academic republican de tip internat” de la balanța AȘM la balanța MEC. La 15.10.2021 comisia nominalizată a finalizat sarcina și a fost aprobat actul de transmitere a investițiilor capitale menționate mai sus în sumă de 69860537,25 lei. Prin Dispoziția AȘM nr. 10-48 din 01.09.2021 a fost constituită comisia de inventariere a patrimoniului public al AȘM. Cu referire la implementarea unui sistem de control intern managerial viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora, a fost instituit, prin Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 357 din 11.10.2021, grupul de management al riscurilor, cu scopul stabilirii unui mecanism eficient pentru a raporta managementului de vârf cele mai semnificative riscuri. A fost elaborată Strategia de management al riscurilor în AȘM; aprobat Registrul consolidat al riscurilor în AȘM; aprobat Regulamentul privind modul de soluționare a conflictelor de interese în AȘM; aprobată Concepția privind funcțiile sensibile în cadrul AȘM; aprobat Inventarul funcțiilor sensibile; aprobat Planul de gestiune a funcțiilor sensibile. AȘM a venit cu răspunsuri exhaustive la fiecare recomandare a Curții de Conturi, răspunsurile vizând și instituțiile care au fost indicate în Hotărârea Curții de Conturi – MECC, APP ș.a.

Activitatea Secției juridică și resurse umane a fost axată pe elaborarea și participarea la elaborarea proiectelor de acte normative. AȘM, asigurând legăturile de cooperare cu ministerele de profil și alte instituții, a avizat proiecte de acte normative și legislative, a perfectat răspunsuri la scrisori, strategii și alte documente. Au fost avizate acte normative și documente ce țin de activitatea AȘM și a membrilor AȘM. Au fost elaborate și avizate propunerile de modificare a Statutului AȘM, care au fost discutate în cadrul sesiunii a VI-a a Adunării Generale din 16 februarie 2021. Membrii secției au elaborat/avizat/coordonat Regulamentul cu privire la decernarea premiilor Academiei de Științe a Moldovei în redacție nouă; Contractul colectiv de muncă pentru anii 2021–2025; Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului de selectare a candidatului la funcția de membru al CSP din rândul societății civile; toate actele ce țin de controlul managerial intern al AȘM ș.a.

Secția juridică și resurse umane a elaborat/avizat acte administrative, dintre care 4 hotărâri ale Adunării Generale ale AȘM, o hotărâre a Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM și 75 de hotărâri ale Prezidiului AȘM. Membrii secției au elaborat, completat și perfectat: 12 contracte individuale de muncă; 97 de acorduri suplimentare la contractele individuale de muncă; 289 de dispoziții ale AȘM cu privire la personal; 24 de note informative cu privire la funcțiile vacante; 19 informații pentru stabilirea drepturilor sociale și medicale aferente raporturilor de serviciu; 12 dosare personale (cu verificarea și anexarea actelor necesare), perfectate pentru persoane nou-încadrate ș.a. Au fost perfectate 24 de răspunsuri la petiții; 52 de contracte de achiziții publice de mică valoare. Colaboratorii secției au reprezentat interesele AȘM în Agenția Servicii Publice, Inspectoratul de Poliție Centru, Procuratura mun. Chișinău, Agenția Proprietății Publice, Oficiile executorilor judecătorești în cadrul procedurilor de

executare a hotărârilor instanțelor de judecată. Cancelaria a înregistrat 375 de documente de intrare (dintre care 40 internaționale) și 910 documente de ieșire.

Activitatea administrativ-gospodărească a Academiei de Științe a fost orientată spre modul de păstrare, evidență, eficientizare, monitorizare, dotarea cu utilaj, inventar necesar și cu alte bunuri și servicii necesare asigurării bunei activități a AȘM. Secția logistică a activat în 2021 în concordanță cu hotărârile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și ale Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică. Au fost perfectate contracte de achiziționare a bunurilor și serviciilor, contracte de comodat și locațiune, Acorduri adiționale etc. Au fost modernizate sistemele de sonorizare și video-difuzare a sălilor de conferințe; achiziționate sistemele de operare și de securitate cibernetică; a fost asigurat suportul logistic necesar pentru organizarea online și în format mixt a evenimentelor științifice în condițiile de pandemie: conferințe științifice, simpozioane științifice, lecții publice – cca 180 de evenimente.

În contextul crizei energetice, au fost întreprinse măsuri privind eficientizarea utilizării energiei electrice prin modernizarea sistemelor de iluminare cu senzori. Pentru buna activitate a AȘM au fost întreprinse măsurile necesare de mentenanță și deservire a rețelelor electrice și ingineresti. A fost efectuată inventarierea patrimoniului AȘM. Au fost efectuate servicii de reparații curente și cosmetice în unele birouri și spații auxiliare ale blocului administrativ, inclusiv în Căsuța de pază din curtea imobilului. Conform solicitării Agenției Proprietății Publice a Ministerului Economiei (APP), a fost înaintată Lista terenurilor care se află la balanța contabilă a Academiei de Științe a Moldovei pentru a fi transmise la balanța contabilă a APP. La solicitarea Agenției Proprietății Publice a Ministerului Economiei, a fost elaborat raportul pentru anul 2020 a proiectului de parteneriat-public privat în cadrul Academiei de Științe a Moldovei din strada Sprâncenoaia nr. 1 și nr. 5, mun. Chișinău.

Secția management academic și relații externe asistă conducerea AȘM în activitatea de organizare a audierilor publice, concursurilor și manifestărilor științifice, precum și în activitățile curente. A fost asigurat procesul organizatoric al evenimentelor desfășurate la AȘM: 3 congrese mondiale; 3 simpozioane științifice internaționale; 8 conferințe științifice internaționale; un workshop; 10 conferințe științifice naționale cu participare internațională; 6 conferințe științifice naționale; 4 mese rotunde; 17 prelegeri publice; lansarea a două platforme de cercetare și dialog etc. Pe pagina web a instituției au fost reflectate materiale privind sesiunile Adunării Generale a AȘM (9); audierile publice (8); interviuri cu personalități notorii (13); avize și programe ale evenimentelor (55); note informative și comunicate (148) ș. a.

Secțiile de științe ale AȘM. Academia de Științe întrunește trei Secții de științe conform domeniilor științifice: 1) Secția Științe ale Vieții (39 de membri); 2) Secția Științe Exacte și Inginerești (36 de membri); 3) Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte (30 de membri). Activitatea Secțiilor de științe este organizată în conformitate cu prevederile *Codului cu privire la știință și inovare* nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (republicat) și ale Statutului Academiei de Științe, în redacție nouă, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a AȘM nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare). Secțiile de științe reunesc membri titulari, membri corespondenți și câte 15 cercetători științifici din domeniile corespunzătoare ale Secțiilor de științe, aleși prin concurs, pentru o perioadă de 4 ani. Organul reprezentativ suprem al Secției este Adunarea generală a Secției de științe, constituită din membri titulari, membri corespondenți și 15 cercetători. Conducătorii Secțiilor exercită concomitent și funcția de vicepreședinte al Academiei de Științe. Conducerea Secției de științe este asigurată de conducătorul, adjunctul conducătorului și secretarul științific: SȘEI (vicepreședinte mem. cor. Svetlana Cojocaru,

adjunctul conducătorului dr. hab. Veaceslav Ursachi, secretar științific dr. Adelina Dodon), SȘV (vicepreședinte acad. Boris Gaina, adjunctul conducătorului acad. Eva Gudumac, secretar științific dr. Gabriela Romanciuc (domeniul agricultură, biologie, mediu) și dr. Leonid Chișlaru (domeniul medicină); SȘSEUA (vicepreședinte mem. cor. Victor Moraru, adjunctul conducătorului dr. hab., prof. univ. Aurelian Dănilă, secretar științific dr. Natalia Procop). În anul 2021, conform atribuțiilor sale, membrii Secțiilor de științe ale AȘM au organizat procesul de audiere publică a rezultatelor cercetării, au perfectat raportul asupra stării științei, au participat la organizarea evenimentelor, conferințelor, prelegerilor, au fost antrenați activ în organizarea și desfășurarea evenimentelor aniversare a AȘM, au valorificat editorial rezultatele cercetării în numeroase publicații, au participat la emisiuni radio/TV de promovare a științei etc.

Secțiile de științe ale AȘM activează în conformitate cu Planurile anuale de acțiuni, aprobate de Prezidiul AȘM. Rapoartele de activitate ale Secțiilor de științe ale AȘM pentru anul 2021 au fost prezentate și aprobate de Adunarea Generală a AȘM la sesiunea a IX-a din 28 martie 2022.

Secția Teritorială Nord (cu sediul la Bălți). În conformitate cu modificările operate în Statutul AȘM, aprobate la sesiunea VI-a Adunării Generale din 16 februarie 2021, în cadrul Academiei funcționează Secția Teritorială Nord (cu sediul la Bălți) și Secția Teritorială Sud (cu sediul la Cahul). La etapa actuală, este funcțională Secția Teritorială Nord (cu sediul la Bălți), cu 2 unități în cadrul subdiviziunii structurale. Secția activează conform unui plan anual aprobat și prezintă anual raportul privind activitatea managerială, organizațională, inovațională etc. Șef al Secției Nord este dr. hab. în filosofie Valeriu Capcea, specialist principal, Ion Gavdiuc.

În cadrul ședinței Prezidiului din 3 februarie 2022 a fost audiat și aprobat raportul de activitate al Secției Teritoriale Nord (cu sediul la Bălți). Cele mai relevante rezultate includ organizarea, la 29-30 iunie 2021, a Conferinței științifice naționale cu participare internațională „Știința în Nordul Republicii Moldova: probleme, realizări și perspective” (ediția a cincea), consacrate aniversării a 60-a de la formarea Academiei de Științe a Moldovei, împlinirii a 75 de ani de la crearea primelor instituții științifice de tip academic și 15 ani de la fondarea Secției Nord a AȘM”. Au fost publicate materialele conferinței (Chișinău, 2021, 496 p.). În 2021 a fost acordat suport metodologic și metodic unor organizații non-guvernamentale; Secția a participat la Salonul Internațional al Invențiilor, Cercetării, Inovării și Transferului Tehnologic, ediția a XXV-a; au fost organizate servicii de instruire în domeniul afacerilor de inovare (seminare, mese rotunde, ateliere de lucru, aplicații, ședințe tematice); elaborate propuneri de proiecte de transfer tehnologic și planuri de afaceri ale potențialilor rezidenți ai parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare, alte programe de finanțare.

Integrarea Academiei de Științe a Moldovei în spațiul internațional de cercetare. În vederea internaționalizării activităților de cercetare, ca prioritate majoră, Academia de Științe promovează relațiile de colaborare științifică internațională. Academiei de Științe îi revine un rol important în procesul de implementare a Foii de Parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul European de Cercetare (SEC) și a Planului de Acțiuni cu privire la implementarea Strategiei Naționale pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul European de Cercetare în anii 2019–2021.

Dezvoltarea relațiilor științifice dintre Republica Moldova și România reprezintă o prioritate a politicii externe, fondată pe istorie, limbă, tradiții și cultură și pe susținerea aspirațiilor europene ale Republicii Moldova. Președintele AȘM acad. Ion Tighineanu a avut mai multe întrevederi la București și Iași cu oficiali din cadrul Academiei Române și Filialei Iași.

În scopul stabilirii și dezvoltării relațiilor științifice internaționale existente, Președintele AȘM acad. Ion Tighineanu, în anul 2021, a avut o serie de întâlniri cu ambasadori acreditați în Republica Moldova: E.S. Gudsı Dursun oğlu Osmanov, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Azerbaidjan în Republica Moldova (13 aprilie și 30 decembrie), Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Polonia în Republica Moldova E.S. Bartłomiej Zdaniuk (18 mai), Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Japoniei în Republica Moldova E.S. Katayama Yoshihiro (24 iunie), Secretarul de Stat al Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova dl Adrian Dupu și rectorul Universității de Stat din Moldova dr. Igor Șarov (24 septembrie), E.S. Victor Țvircur, Ambasador al Republicii Moldova în Statul Qatar (28 septembrie), Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Letonia în Republica Moldova E.S. Uldis Mikuts (22 decembrie).

La 2 iunie 2021 dr. hab. în științe politice, prof. Bartłomiej Zdaniuk, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Polone în Republica Moldova, a susținut prelegerea publică „Experiența Poloniei în procesul de transformare sistemică – perspectiva de trei decenii”; la 11 mai a fost organizată (în colaborare) conferința științifico-practică (ediția a XV-a), dedicată Zilei Europei „Relațiile dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană: oportunități și constrângeri. În contextul stipulărilor „Pactului climatic de la Glasgow”, semnat la 12 noiembrie 2021 de 197 de state, AȘM a organizat o masă rotundă.

AȘM este membru al diferitor organizații europene și internaționale: al Federației Europene a Academiiilor de Științe și Umanități (ALLEA); al Consiliului Internațional pentru Știință (ISC). Pe pagina web a AȘM au fost publicate mai multe documente cu referire la acțiunile și evenimentele organizate de ISC. În ianuarie 2021 acad. Ion Tighineanu, președintele Academiei de Științe a Moldovei, a fost ales în calitate de membru al Academiei Europeae (AE, The Academy of Europe).

AȘM este membru al Asociației Internaționale a Academiiilor de Științe (IASS/MAAN). La 27-30 septembrie 2021 mem. cor. Victor Moraru, vicepreședinte al AȘM, a efectuat o vizită la Minsk, însoțit de dr. Fiodor Braniște, șef al Secției management academic și relații externe a AȘM, care a reprezentat comunitatea științifică la cea de a XVIII-a Conferință Științifică Internațională „Tinerii în Știință”. Între 24 și 27 noiembrie 2021, la Minsk, Belarus, și-a desfășurat lucrările cel de-al III-lea Forum al Oamenilor de Știință din statele membre CSI, la care AȘM a participat activ cu prezentarea situației actuale în domeniul cercetării. În cadrul mesei rotunde „Cercetări științifice inovative” dr. M. Tîrșu, director al Institutului de Energetică, șef al delegației Republicii Moldova, copreședinte al consiliului științific „Eficiență energetică și surse de energie regenerabile”, a prezentat subiectul „Importanța implementării cercetărilor științifice inovaționale în sectorul energetic al Moldovei”.

AȘM a fost desemnată instituție-gază și de legătură a Serviciilor de Rețea EURAXESS din Republica Moldova prin Declarația de Angajament a Membrilor Serviciilor Rețelei EURAXESS (3 octombrie 2011). Este funcțional portalul EURAXESS Republica Moldova și pagina EURAXESS Moldova pe rețelele de socializare. S-a pus accentul pe intensificarea rolului paginii EURAXESS Moldova și folosirea rețelelor de socializare Facebook, LinkedIn, instrumente ce aduc mai aproape tinerii cercetători de oportunitățile și beneficiile programului de mobilitate EURAXESS. O altă activitate continuă a inițiativei programului de mobilitate EURAXESS la nivel național a fost stimularea interesului instituțiilor de cercetare din Moldova privind adoptarea standardelor „Strategiei de resurse umane pentru cercetători” (Human Resources Strategy for Researchers – HRS4R). În iulie 2021 a fost organizat un seminar practic pentru Punctele Locale

de Contact privind implementarea practică a prevederilor Cartei Europene a Cercetătorilor și Codului de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor prin demararea procesului de efectuare a analizei interne și integrării acestor prevederi în propriile strategii ale resurselor umane. Au continuat activitățile și în cadrul proiectului susținut financiar de Comisia Europeană din cadrul Programului de Cercetare și Inovare al Uniunii Europene „Orizont 2020” – Open EURAXESS – To strengthen the effectiveness and optimize the services of all partners in an innovative and open EURAXESS network – EURAXESS TOP IV nr. 786133 (perioada de implementare 1 septembrie 2018 – cu o extindere de până la 28 februarie 2022). În cadrul proiectului, în perioada respectivă a fost elaborat un buletin informațional privind domeniul de cercetare și inovare în Republica Moldova, care a fost publicat pe pagina EURAXESS NORTH AMERICA. Buletinul Informativ prezintă informație actualizată privind domeniul de cercetare și inovare din Republica Moldova, sursele de finanțare, diseminarea rezultatelor științifice, precum și promovarea excelenței în cercetare. Pe parcursul perioadei de referință, au fost organizate 14 sesiuni online cu partenerii din proiect, conform pachetelor de lucru de care este responsabilă Academia de Științe a Moldovei. O altă realizare este semnarea declarației de aderare la principiile Programului EURAXESS a Universității Libere Internaționale din Moldova, Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, Universității Tehnice a Moldovei și Grădinii Botanice Naționale (Institut) „A. Ciubotaru”.

La compartimentul vizibilitatea AȘM la nivel internațional, un rol deosebit de important a revenit în 2021 organizării „Săptămânii Științei” și a prelegerilor celor cinci laureați ai Premiului Nobel. Prin Hotărârea Prezidiului Academiei de Științe a Moldovei, la 2 februarie 2021 a fost aprobată organizarea „Săptămânii Științei”, dedicate celei de-a 30-a aniversări de la proclamarea independenței Republicii Moldova, împlinirii a 60 de ani de la fondarea AȘM și a 75 de ani de la crearea primelor instituții științifice de tip academic. Scopul organizării acestei săptămâni a fost sensibilizarea societății și a guvernării față de cercetarea științifică, rolul ei decisiv în identificarea soluțiilor în contextul provocărilor majore cu care se confruntă statele lumii. Albumul enciclopedic „Academia de Științe a Moldovei. Evoluție. Instituționalizare. Personalități. 1946–1961–2021” și „Diploma aniversară de grațitudine” (Hotărârea Prezidiului AȘM din 26 mai 2021) au fost conferite tuturor membrilor Adunării Generale a AȘM în semn de înaltă recunoștință pentru contribuțiile aduse la dezvoltarea științei.

Comunitatea academică a fost antrenată în organizarea și desfășurarea evenimentelor aniversare a AȘM, concentrate în „Săptămâna Științei” (7-12 iunie 2021), a conferințelor științifice și a simpoziunilor internaționale. Lansarea „Săptămânii Științei” la 7 iunie a avut loc prin susținerea primei prelegeri publice cu genericul „Sănătatea solului în era încălzirii globale: importanța pentru dezvoltarea durabilă a societății, inclusiv îmbunătățirea sănătății umane post-pandemice”. Prelegerea a fost prezentată de profesorul Rattan Lal (SUA), laureat al Premiului Nobel pentru Pace (2007) și al Premiului Mondial pentru Alimentație (2020). La 8 iunie a avut loc conferința „Cercetări științifice în contextul provocărilor secolului XXI”, organizată sub egida Academiei de Științe a Moldovei și Academiei Române. Profesorul Stefan Hell din Germania, originar din România, laureat al Premiului Nobel pentru Chimie (2014), membru de onoare al Academiei Române și Doctor Honoris Causa al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, a susținut prelegerea „Microscopia optică: Revoluție în rezoluție”. O radiografie istorică a personalităților, care au stat la baza Academiei Române și au adus contribuții, de-a lungul anilor, la dezvoltarea științei în calitate de membri de onoare, a prezentat în discursul său „Basarabia și Academia Română” acad. Bogdan C. Simionescu, vicepreședinte al Academiei Române, membru de onoare al AȘM. La 8-9 iunie a avut loc prima ediție a Simpozionului internațional „Studiul artelor în

context european”, organizat de Academia Română și Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a AȘM, în parteneriat cu Departamentul Științe umaniste al Universității de Stat din Moldova. La 9 iunie s-a desfășurat conferința științifică națională cu participare internațională „100 de ani ai insulinei”, în cadrul căreia prof. Randy Schekman (SUA), laureat al Premiului Nobel pentru Medicină și Fiziologie (2013), a susținut prelegerea „Cercetări privind secreția de proteine și colaborarea cu Gheorghe Palade”. La 10 iunie conferința științifică internațională „Tehnologii moderne: actualitate și perspective” a reunit personalități din Republica Moldova, Bulgaria, Austria, Japonia și Germania. Prof. Hiroshi Amano din Japonia, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică (2014), a susținut prelegerea publică „Profitul economic al edificării societății energiei regenerabile”, subiect continuat de prof. Klaus Mainzer, președinte al Academiei Europene de Științe și Arte (cu sediul la Salzburg, Austria), care a prezentat informații valoroase despre „Inteligența Artificială: actualitate și perspective”. La 10 iunie s-a desfășurat un simpozion științific sub egida Secției Științe Exacte și Inginerești. La ședința festivă din 11 iunie acad. Ion Tighineanu a prezentat comunicarea „Academia de Științe a Moldovei: evoluție în timp”. Biblioteca Științifică „Andrei Lupan” (Institut) a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și Academia de Științe a Moldovei au elaborat albumul enciclopedic *Academia de Științe a Moldovei: Evoluție, Instituționalizare, Personalități (1946–1961–2021)*, lansat cu ocazia aniversării AȘM. Albumul enciclopedic a fost întocmit de mem. cor. Demir Dragnev, dr. hab. Constantin Manolache, dr. Ion Valer Xenofontov, coordonator dr. hab. Liliana Condraticova. În ziua de 11 iunie a avut loc premiera filmului documentar *Istoria Academiei de Științe a Moldovei* (scenariu Liliana Condraticova, producător Virgiliu Mărgineanu și Radu Zaporojan). La 11 iunie Konstantin Novoselov, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică (2010), Marea Britanie, a susținut prelegerea „Materiale pentru viitor” / „Materials for the future”, a fost adoptată rezoluția dată citirii de profesorul Boris Boincean, „Rezoluția solului” sau „Cu privire la păstrarea bogăției supreme a Republicii Moldova”, care a însumat mai multe constatări, recomandări și propuneri pentru Summit-ul de la Glasgow din noiembrie 2021. La 12 iunie au avut loc manifestările de încheiere a „Săptămânii Științei”. În cadrul ședinței festive au fost înmânate însemnele de membru de onoare al AȘM dirijorului Alexandru Samoilă, Artist al Poporului, laureat al Premiului Național, Cavaler al „Ordinului Republicii”, înaintat de SȘSEUA.

La nivel european și internațional, se întreprind măsuri marcante de promovare și susținere, precum și de implementare a practicilor Open Science, care încurajează transparența și deschiderea rezultatelor științifice, finanțate din fonduri publice, apelul către Știința deschisă fiind susținut și promovat de către AȘM.

Activitatea cercetătorilor de la instituțiile din Republica Moldova la Institutul Unificat de Cercetări Nucleare (IUCN) din Dubna în anul 2021. Reprezentanții Republicii Moldova au participat la mai multe ședințe organizate sub egida IUCN. La 4 noiembrie 2021 a avut loc întrunirea de lucru a reprezentanților Institutului Unificat de Cercetări Nucleare din Dubna cu cercetătorii de la institutele de cercetare și universitățile din Moldova, cointeresați în utilizarea infrastructurii de cercetare disponibilă la IUCN. În anul de referință au fost publicate 12 articole monoautor sau în coautorat, în care au fost valorificate editorial rezultatele cercetărilor obținute.

Vizibilitatea AȘM pe plan național. În anul 2021, în cadrul AȘM erau funcționale cinci platforme științifice: „Securitatea ecologică în contextul modificărilor accelerate de mediu” (coordonator mem. cor. Maria Nedeačov, din martie 2021 platforma este coordonată de mem. cor. Elena Zubcov); „Securitatea Alimentară și Siguranța Alimentelor” (coordonator dr. hab., prof. univ. Rodica Sturza); „Securitatea economică, migrația și transformările demografice”

(coordonatori acad. Grigore Belostecinic și mem. cor. Alexandru Stratan). La data de 28 mai a fost lansată platforma „Accidente vascular cerebrale” (coordonator acad. Stanislav Groppa), la 1 iulie a fost oficializată platforma „Coronavirusul de tip nou SARS-CoV-2 și interferența cu alte maladii” (coordonator acad. Eva Gudumac), funcțională mai bine de un an. În cadrul acestor platforme au fost organizate în 2021 zeci de prelegeri publice, conferințe științifice. Lecțiile publice susținute în cadrul platformelor științifice, lansate de AȘM, sunt disponibile online la adresele <https://idsi.md/tv> și <https://www.privesc.eu/>.

În context, în concordanță cu hotărârile Comisiei pentru Situația Excepțională, au fost întreprinse mai multe acțiuni ale Academiei de Științe a Moldovei în legătură cu problema coronavirusului SARS-CoV-2 și a pandemiei COVID-19, vocea AȘM fiind una de încredere, mai ales cu referire la procesul de imunizare a populației.

Deopotrivă cu lecțiile publice ale laureaților Premiului Nobel, susținute la AȘM în format online, la Academia de Științe au fost organizate o serie de lecții publice, prelegeri, lecturi academice pe domenii de interes prioritar: 5-15 septembrie 2021, academicianul Isaac Bersuker, profesor al Universității din Texas (SUA); 4 martie 2021, acad. Ion Tighineanu, a susținut online prelegerea „Nanotehnologii în Moldova: Ingineria materialelor pentru diverse aplicații” pentru cercetătorii științifici din cadrul centrelor de cercetare și universităților din Turcia; mem. cor. Svetlana Cojocaru, vicepreședinte al AȘM și mem. cor. Alexandru Stratan, au reprezentat Republica Moldova la cel al XI-lea Simpozion Internațional al Mării Negre „O recuperare colectivă pentru regiunea Mării Negre în era post-covid” (Atena, 20 aprilie 2021); la 20 decembrie 2021, profesorul Sierd Cloetingh, Președinte al Academiei Europene (Academia Europaea – The Academy of Europe), a susținut online la AȘM lecția publică „Perspectives on Frontier Research, Education and Innovation in the ERA” („Perspectivele cercetării de frontieră, educației și inovării în ERA”) etc. Tradițional, AȘM organizează ședințe solemne ale Adunării Generale a AȘM, dedicate Zilei AȘM (12 iunie) și Zilei Internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare (10 noiembrie), precum și lecturi academice consacrate Sărbătorii Naționale Limba noastră cea Română (31 august). La 31 august, Academia de Științe a marcat Ziua Limbii Române printr-o sesiune festivă cu susținerea unei prelegeri publice „Limba română și posteritatea lui Eugeniu Coșeriu”, dedicate Limbii Române, prezentate de dr. hab., prof. univ. Gheorghe Popa de la Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți. La 3-5 noiembrie 2021 a avut loc Conferința Internațională „Nanotehnologii și Inginerie Biomedicală”, ediția a V-a, organizată de UTM, USMF „N. Testemițanu”, Asociația de Inginerie Biomedicală în colaborare cu AȘM, Federația Internațională de Inginerie Medicală și Biologică (IFMBE) cu suportul Comisiei Europene în cadrul Grantului „NanoMedTwin” ș.a.

Reprezentanții comunității academice tot timpul au fost și rămân promotori ai adevăratelor valori ale patrimoniului cultural. Au avut loc evenimente de Ziua Națională a Culturii cu participarea acad. Eugen Doga. În 2021, pentru prima dată, în contextul Zilei internaționale a femeilor cu activități în domeniul științei, a fost organizată Conferința științifică internațională „Patrimoniul de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine” (ediția a III-a), fiind stabilit un parteneriat de durată cu institutele academice din Ucraina și România. O altă inițiativă se referă la lansarea „Salonului artelor”. Au fost organizate mai multe mese rotunde, omagieri, lansări de carte, evenimente și conferințe cu prilejul celor mai importante date din istoria AȘM, din destinul membrilor comunității academice (acad. Gh. Mustea, acad. A. Gulea), precum și cultura țării (100 de ani Teatrul Național „Mihai Eminescu” ș.a.). De asemenea, vocea membrilor AȘM este bine auzită grație zecilor de participări la emisiuni radio și TV de popularizare a științei,

articole publicate în ziare și reviste. Manifestările anului 2021 au fost pe larg mediatizate pe site-ul oficial al AȘM (www.asm.md), în cadrul emisiunii „Spațiul Public” de la Radio Moldova, al programului informativ „Mesager” de la postul public de televiziune „Moldova 1”, în presa tipărită (săptămânalul „Literatura și Arta”, ziarul „Făclia”), pe rețelele sociale etc. Toate prelegerile publice și conferințele științifice au fost transmise online de către Institutul Dezvoltării Societății Informaționale (www.idsi.md), Privesc.eu și RLIVE TV.

La celebrarea celor trei decenii de la proclamarea independenței Republicii Moldova, Academia de Științe a Moldovei a elaborat pagina www.moldova-independenta.md, la care s-au adus aportul mai mulți cercetători și cadre didactice. Elaborarea paginii web aniversare a făcut parte din programul de acțiuni, aprobat prin HG nr. 102 din 16 iunie 2021 „Cu privire la Programul național de acțiuni, consacrate sărbătoririi a 30 de ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Prin realizarea acestei pagini web s-a reușit o colaborare eficientă între Academia de Științe, institute de cercetare, instituții de învățământ superior, muzee, agenții, uniuni de creație și tineri.

Au fost editate patru numere ale Revistei „AKADEMOS”. În conformitate cu decizia Prezidiului AȘM din 6 august 2021, colegiul de redacție al Revistei „AKADEMOS” a fost completat cu două personalități notorii ale științei: profesorul Randy Schekman de la Universitatea California/Berkeley din SUA și academicianul Aurelian Gulea de la USM. Revista a trecut printr-un amplu proces de reacreditare, modificare a politicii editoriale etc. Pornind de la concepția inițială a revistei, istoricul afirmării ei și evoluția ei sigură, Consiliul de conducere al ANACEC a aprobat decizia nr. 18 din 22 decembrie 2021, în baza căreia revista „AKADEMOS” se pretează a fi revistă generalistă de interes național. Revista este distribuită gratuit în mediul academic și universitar, în rețeaua de biblioteci publice raionale. Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupan” distribuie revista „AKADEMOS” în 60 de biblioteci științifice din țară și de peste hotare.

Contribuția membrilor Academiei de Științe la pregătirea cadrelor științifice este evidentă în activitatea de doctorat/postdoctorat, coordonarea tezelor; susținerea prelegerilor, expertizarea/evaluarea tezelor, activitatea în seminare științifice de profil, comisii de îndrumare. Mai mulți membri ai AȘM se regăsesc în Registrul experților ANACEC în domeniile cercetării și inovării, instituit de ANACEC și în Registrul experților ANCD. Deopotrivă cu cursurile de lecții elaborate și susținute la licență, masterat, doctorat, susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat conduce spre crearea școlilor științifice și dezvoltarea unor domenii prioritare de cercetare și inovare. Per ansamblu, sub conducerea membrilor Adunării Generale a AȘM au fost susținute în anul 2021, în total, 15 teze, dintre care trei teze de doctor habilitat și 12 teze de doctorat. Mai mulți membri desemnați au susținut în 2021 tezele de doctor habilitat.

Sala de lectură a Academiei de Științe a Moldovei a fost deschisă la 30 august 2019, fondul de carte în 2021 a fost completat prin donații ale colaboratorilor și cercetătorilor științifici din România, Ucraina ș.a. Printre cele mai importante donații de carte în 2021 vom menționa colecția „Labirintul destinului” a primului Președinte al Republicii Moldova Mircea Snegur, Doctor Honoris Causa al AȘM. În sala de lectură a fost integrată biblioteca personală a acad. Artiom Lazarev, donația familiei din partea fiicei sale Olga Lazarev.

Aprecieră rezultatelor activității membrilor AȘM. În anul 2021 Comisia de conferire a distincțiilor AȘM a activat în următoarea componență: dr. hab. Liliana Condraticova – președinte, acad. Mitrofan Ciobanu – SȘEI, mem. cor. Maria Nedealcov – SȘV, mem. cor. Alexandru Stratan – Secția ȘSEUA, dr. hab. Veaceslav Ursachi – SȘEI, dr. hab. Olga Tagadiuc – SȘV. În legătură cu decesul acad. Mitrofan Ciobanu, în componența Comisiei a fost desemnat de către SȘEI acad.

Mircea Bologna, iar în legătură cu decesul mem. cor. Maria Nedeaľcov, în Comisie a fost delegată de către SŞV dr. hab., prof. univ. Laurenţia Ungureanu. Pe parcursul anului 2021, an în care AŞM a marcat a 60-a aniversare de la fondare, au fost acordate 449 de distincţii, printre care Medalia „Dimitrie Cantemir” (10), Medalia „Nicolae Milescu Spătarul” (65), Medalia „Meritul ştiinţific” clasa I (2), Medalia „Meritul ştiinţific” clasa a II-a (5), Diploma de Recunoştinţă a AŞM (49), Diploma „Meritul Academic” a AŞM (52), Diploma de Onoare a AŞM (30), Diploma AŞM (44), „Diploma aniversară de graţitudine a AŞM” (192).

Rezultatele ştiinţifice obţinute de membrii AŞM de la cele trei Secţii de ştiinţe au fost prezentate la expoziţii naţionale şi internaţionale, fiind înalt apreciate cu medalii de aur, argint şi bronz, premii, trofee şi diplome speciale. Într-un an jubiliar mai mulţi reprezentanţi ai mediului academic s-au învrednicit de distincţii academice şi de stat: „Ordinul Republicii” cu prilejul celor 30 de ani de independenţă a Republicii Moldova a fost conferit acad. Aurelian Gulea şi dr hab. Boris Boncean; de asemenea, AŞM a conferit distincţii în legătură cu aniversarea Universităţii de Stat din Moldova, Institutului de Zoologie, Institutului Naţional de Cercetări Economice ş.a.

În cadrul Expoziţiei Internaţionale Specializate „INFOINVENT”, care a avut loc în format online, în perioada 17-20 noiembrie 2021, AŞM a oferit trei distincţii. Premiul Mare al AGEPI „Cea mai bună invenţie” a fost câştigat de echipa de inventatori, formată din Aurelian Gulea, Vasiliu Graur, Irina Usataia, Olga Garbuz, Victor Ţapcov, Ion Toderaş de la Universitatea de Stat din Moldova, pentru „Noul inhibitor de proliferare a celulelor rhabdomiosarcomului uman de linia RD”. Preşedinte al juriului Expoziţiei Internaţionale Specializate INFOINVENT a fost desemnată dna mem. cor. Svetlana Cojocaru, vicepreşedinte al AŞM. Unii cercetători din Republica Moldova au fost înalt apreciaţi pentru rezultatele obţinute în anul 2019 prin conferirea premiilor Academiei Române. În domeniul ştiinţe agricole şi silvice, Premiul „Ion Ionescu de la Brad” – agricultură, economie, botanică – a fost decernat dnei acad. Maria Duca (USM, Secţia Ştiinţe ale Vieţii a AŞM) pentru lucrarea „Cercetări privind floarea-soarelui în Republica Moldova”. În anul 2021 am avut mai mulţi jubiliari: acad. Ernest Aruşanov (SŞEI) – 80 de ani; acad. Eva Gudumac (SŞV) – 80 de ani; acad. Aurelian Gulea (SŞEI) – 75 de ani; acad. Gheorghe Mustea (SŞSEUA) – 70 de ani; acad. Maria Duca (SŞV) a împlinit 65 de ani de la naştere; acad. Stanislav Groppa (SŞV) – 65 de ani; mem. cor. Demir Dragnev (SŞSEUA) – 85 de ani; mem. cor. Constantin Gaindric (SŞEI) – 80 de ani; mem. cor. Mihail Vronschih (SŞV) – 80 de ani de la naştere; mem. cor. Viorel Prisacari (SŞV) – 75 de ani; mem. cor. Alexandru Stratan (SŞSEUA) – 45 de ani. La 30 decembrie 2021, Academia de Ştiinţe a Moldovei a organizat o şedinţă solemnă, în cadrul căreia au fost făcute totalurile anului, fiind conferite distincţii academice cercetătorilor ştiinţifici în semn de apreciere a activităţii şi a rezultatelor obţinute.

Graţie evenimentelor organizate la cel mai înalt nivel de către AŞM, a implicării foarte active a membrilor AŞM în informarea populaţiei cu privire la COVID-19, procesul de imunizare, alte probleme stringente, în anul 2021 a crescut încrederea populaţiei faţă de AŞM. În urma procesării rezultatelor sondajului sociologic Vox Populi, realizat în noiembrie 2021 de Asociaţia Sociologilor şi Demografilor din Republica Moldova, la compartimentul „încredere a societăţii” AŞM s-a plasat pe locul IV din cele 17 incluse în sondaj, fiind precedată de Biserică (locul I), preşedintele ţării (locul II) şi mass-media (locul III). Un sondaj similar, desfăşurat în anul 2019, poziţiona AŞM pe locul VI. Un alt indicator, cel de satisfacţie a populaţiei vizavi de activitatea diferitor instituţii sociale şi politice situează AŞM pe locul II, aceasta fiind surclasată doar de biserică. Mai mult ca atât, un indice de satisfacţie pozitiv îl au doar trei instituţii: Biserica (+0,0309), AŞM (+0,0036) şi Preşedintele ţării (+0,0023), celelalte 14 înregistrând în acest aspect valori negative. Dacă,

conform datelor sondajului, unele instituții au înregistrat un nivel semnificativ de scădere a încrederii, AȘM este liderul celor pentru care se atestă o creștere apreciabilă, indicatorul respectiv fiind de +6,8%, urmând Biserica: +3,6%, Guvernul: +3,5%, organizațiile internaționale cu sediul în Republica Moldova: +3,3%, mass-media: +2,9% și sistemul bancar: +2,3%.

II) Având în vedere cele menționate, Adunarea Generală a Academiei de Științe a Moldovei
HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de *Raportul de activitate a Academiei de Științe a Moldovei în anul 2021*, prezentat de dr. hab. Liliana Condraticova, secretar științific general al AȘM.

2. Se consideră realizați indicatorii de bază ai activității manageriale, financiare și științifico-inovaționale a Prezidiului AȘM, Secțiilor de științe ale AȘM și secțiilor Aparatului administrativ al Prezidiului AȘM.

3. Adunarea Generală a AȘM, Adunarea Generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM, Prezidiul AȘM, Secțiile de științe și secțiile Aparatului administrativ al Prezidiului AȘM vor întreprinde, în anul 2022, următoarele acțiuni:

a) **În calitate de consultant strategic al Guvernului**, vor examina impactul reformei în domeniul cercetării, vor elabora recomandări pentru soluționarea problemelor din domeniile cercetării și inovării, generate de prevederile *Codului cu privire la știință și inovare* al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (republicat) și neconcordanțele din actele legislative; vor menține eforturile privind aprobarea *Metodologiei evaluării organizațiilor de drept public din domeniul cercetării-inovării*; vor oferi expertiză științifică, recomandări autorităților publice pentru activități strategice, inițiative și documente;

b) **Secțiile de științe și secțiile Aparatului administrativ al Prezidiului** vor funcționa în conformitate cu atribuțiile AȘM, stipulate în *Codul cu privire la știință și inovare* și în Statutul AȘM; vor identifica mecanisme de intensificare a conlucrării cu organizațiile din domeniile cercetării și inovării pe domeniile de competență; vor examina modalități de implicare mai activă a membrilor titulari, membrilor corespondenți, precum și a membrilor desemnați în diferite aspecte ale activității Secțiilor de științe;

c) **Având în vedere elaborarea Raportului asupra stării științei**, se vor expune asupra calității cercetărilor efectuate de întreaga comunitate științifică prin elaborarea obiectivă a Raportului asupra stării științei; vor propune raportarea conform unui sistem unic (în baza Formularului elaborat de AȘM) privind activitatea științifică și inovațională pentru toate organizațiile din domeniile cercetării și inovării; revizuirea Instrucțiunii cu privire la audierile publice, elaborate și aprobate de ANCD și AȘM;

d) **La capitolul internaționalizarea științei**, vor susține și vor promova implicarea cercetătorilor în proiecte științifice internaționale și interdisciplinare; vor concentra eforturile de extindere a cooperării internaționale, reluarea schimbului interacademic, semnarea noilor acorduri /parteneriate între AȘM și alte academii de științe, asociații, revizuirea/actualizarea acordurilor de colaborare între AȘM și alte academii de științe, colaborarea cu membrii diasporei științifice; în scopul internaționalizării activităților de cercetare, ca prioritate majoră a întregii societăți, Academia de Științe va promova relațiile de colaborare științifică internațională, folosind noile oportunități oferite de programul Horizon Europe pentru anii 2021–2027;

e) **Prin atribuțiile de stimulare a creației științifice, culturale, promovarea științei**, activitățile AȘM se vor axa pe organizarea manifestărilor științifice, inclusiv a evenimentelor online, lansarea și susținerea activității platformelor științifice, evenimentelor științifice,

promovarea rezultatelor științifice în societate prin diferite acțiuni și evenimente; vor susține excelența în domeniul științei; vor promova atragerea tinerilor în știință, susținerea cercetătorilor în etate; vor organiza Concursul Premiilor AȘM în domeniul științelor sociale, economice, umanistice și arte pentru rezultate științifice de valoare obținute în anii 2020–2021.

f) **Vor iniția formarea unui centru interdisciplinar de cercetare a AȘM** pe domeniile de competență ale Secțiilor de științe ale AȘM.

Raportul privind activitatea Academiei de Științe a Moldovei în anul 2021 reflectă realizările atinse în anul 2021 de Academia de Științe și reliefează problemele din domeniile de cercetare și inovare, care necesită soluționare pentru salvagardarea întregului sistem de cercetare și inovare din Republica Moldova în vederea creșterii competitivității și integrării în sistemul internațional de cercetare.

**Președinte,
academician**

Ion TIGHINEANU

**Secretar științific general,
doctor habilitat**

Liliana CONDRATICOVA